



עלוך

"תורת יצחק"

שיחות ופנינים מתורתו של מורינו ורבינו עטרת ראשנו
הגאון הצדיק רבי יצחק כהן שליט"א
רב שכונת שמואל הנביא וראש ישיבת 'תורה ודעת'

שיחת חיזוק לעשי"ת ויום הכיפורים

לעשות רצונך בלבב שלם

בביאור דברי הגמ' 'זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה'

איתא בגמ' מסכת ראש השנה (דף ט"ז) אמר רבי כרוספדאי א"ר יוחנן שלשה ספרים נפתחים בראש השנה, אחד של רשעים גמורים, אחד של צדיקים גמורים, ואחד של בינונים, צדיקין גמורים נכתבים ונחתמין לאלתר לחיים, רשעים גמורים נכתבין ונחתמין לאלתר למיתה, בינונים תלוין ועומדין מר"ה ועד יוה"כ, זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה, ובפשטות וכך מבואר בחלק מהראשונים, הדרך של הבינונים לזכות בדין זה ע"י שבין ר"ה ליוה"כ יוסיפו בזכויות בכך יכריעו את כף דינם לזכות, וזהו פי' של זכו נכתבין לחיים לא זכו נכתבין למיתה.

אבל ברמב"ם בהל' תשובה (פ"ג ה"ג) כתב וז"ל 'והבינוני תולין לו עד יום הכיפורים, אם עשה תשובה נחתם לחיים ואם לאו נחתם למיתה', וכבר הק' עליו שם בלח"מ 'וא"ת וכי לא עשה תשובה אמאי נחתם למיתה הא הוי מחצה על מחצה ורב חסד מטה כלפי חסד' מבואר שהק' הרי הוא תלוי ועומד ופי' בפשטות שהוא מחצה על מחצה, וא"כ אף אם לא עשה תשובה מדוע לא מכריעים לטובתו מדין מטה כלפי חסד, וביותר יש להק' על דברי הרמב"ם למה לא פי' כפשוטו שיעשה

עוד כמה מצוות ובזה יכריע לעצמו את הכף לטובה, ולמה ביאר שזכו פי' לעשות תשובה. **ותי' הלח"מ** 'וכבר תירצו בזה דהיא דלא עשה תשובה הוי עוון אחד נוסף על העוונות משום דבאלו עשרה ימים הוא חייב לעשות תשובה ואם לא עשה הרי עוון אחד נוסף על עוונותיו, מבואר בדבריו שמכיון שלא עשה תשובה הרי יש לו עוד עבירה על חטאיו, כי הרי מחוייב בימים אלו לעשות תשובה, ובפשטות תי' שע"י עוון נוסף הרי הוא מכריע את הכף לחובה, אבל עדיין צ"ב הרי אם יעשה הרבה מצוות לכאן בכך הוא כן יכול להכריע את הכף לזכות אף שלא עשה תשובה, א"כ עדיין קשה למה כתב הרמב"ם שיעשה תשובה.

ובביאור עומק תי' יתבאר לכאן ע"פ מה שכתב רבינו יונה, שבימים האלה האדם יש לו אפשרות לצאת מעוונות האלה מהכובד של העוונות, יש לו הזדמנות ואם לא יוצא יש לו עבירה גדולה, משל לאדם שהיה בבית האסורים אם הרבה אסורים, ולילה אחד עשה אחד האסירים מערה וברחו כל האסירים, ואותו האדם נשאר שם ולא ברח, ובבוקר הגיע שומר בית האסורים וראה את אותו האדם והכהו ושאלו למה אתה מכה אותי הרי אני נשארתי כאן ולא ברחתי עם כל האסירים,

אמר לו על זה בדיוק אני מכה אותך, למה אתה כל כך טיפש שלא ברחת עם כל האסירים. **כותב** רבינו יונה אדם שיש לו עבירות הוא נמצא במעצר, יש לו עבירות הוא נמשך אחרי יצר הרע אז הוא נמצא במעצר, עשי"ת זה הזדמנות לצאת מהמעצר כל השנה יותר קשה לעשות תשובה, ובעשי"ת יותר קל לעשות תשובה, ואם לא עושה תשובה מגיע לו מלקות מגיע לו עונש, ולפי"ז זהו הביאור ברמב"ם זכו יעשו תשובה, כיון שאף אם יעשה את כל המצוות האמורות בתורה ומצוה אחת אומר אני לא מוכן לעשות לא יכול לעשות, זה נקרא מורד במלכות שמים, ומי שמורד למלכות שמים עונשו גדול, ובעשי"ת יכול לעשות תשובה ואף אם יעשה הרבה מצוות, כל זמן שלא עושה תשובה לא יעזור לו.

בג' חלקים של התשובה 'חרטה קבלה לעתיד ויודי'

בתשובה יש ג' חלקים חרטה קבלה לעתיד ויודי, חרטה ביאורו שמתחרט מאוד מאוד, כואב לו למה הוא עשה, והוא היה שמח מאוד אם לא היה עושה וכמו שכתב הרמב"ם דההרגשה צריכה להיות ווי לי שעשיתי הלאי שלא עשיתי, זה המחשבה שאמורה להיות בראשו כל הזמן, ואם לא מרגיש כך אז זה בעיה חסר לו בחלק של החרטה.

קבלה לעתיד ביאורו לעולם לא אעשה, לעולם איני חוזר לדבר זה, משל לאדם שקנה שני כרטיסי פיס, ובא אליו שכנו ביום שנגמר האפשרות לקנות כרטיסים להגרלה זו, ואמר לו אני רגיל לקנות להגרלה, ועכשיו כבר לא שייך לקנות האם תואיל בטובך למכור לי כרטיס אחד, אמר לו מה פתאום שאמכור לך, אמר לו עשה עימי חסד, ואפילו אני מוכן לשלם על הכרטיס הזה עשרת אלפים שקלים, אותו אדם התפתה ומכר לו את הכרטיס, לאחר מכן באותו לילה שני הכרטיסים זכו כל כרטיס בעשר מליון דולר, היהודי שמכר את

הכרטיס הצטער נורא, ואפילו שזכה בעשר מליון בכו"א הצטער איך עשיתי כדבר הזה והפסדתי עשר מליון דולר בעבור עשרת אלפים שקלים בודדים, והתחרט מאוד על מעשיו, עברו שנים ושוב אותו אדם קנה שני כרטיסי הגרלה, ושוב בא אליו שכנו וביקש לו שימכור לו כרטיס אחד, מאחר ולא הספיק לקנות כרטיס, אמר לו לא אמכור לך אפי' בעבור הרבה כסף, כיון שאני כבר לא אחזור על הטעות שעשיתי לעולם, זהו פי' קבלה לעתיד שלעולם איני חוזר לדבר זה, אלו שני העיקרים שחייב לצד הוידוי.

וביודי הרמב"ם כותב שצריך לומר ענינות אלו בפיו, כלומר צריך לומר בסדר הוידוי שעוזב את החטא ומקבל ע"ע שלעולם לא ישוב לאותו החטא, יש סידורים שהובא נוסח והייתי אומר שאיני חוזר לעולם, אבל אני מפחד שלא אעמוד ויחזור שוב על חטאי, אבל בסידורים שלנו לא כתוב, ושאלתי שנה אחת ביום כיפור אחר התפילה את חכם בן ציון אבא שאול זיע"א האם נפסק כהרמב"ם שצריך לומר בפה, ואמר לי שיעיין בזה, שנה אחרי באתי שוב אחר התפילה ושאלתי אותו ואמר לי שההלכה כהרמב"ם, וצריך לומר כן על כל עבירה ועבירה שעשה ומזכיר אותו בוידוי, ויאמר לעולם איני חוזר לדבר זה, ואם יודע שיחזור לאותו החטא הרי זה חסר בתשובה שלו, ומאחר שכך ההלכה כך ההלכה וצריך שיקבל שלא ישוב לאותו החטא לעולם. והעצה לכך שיהיה חרטה וקבלה לעתיד אמיתית, היא שנגיש ונדע כמה נורא הוא החטא, משל לילד שנגע בקומקום חם וקיבל כויה, אפי' שהוא ילד קטן, יותר הוא לא יגע בקומקום ואפי' שירצה לגעת בידית יבדוק קודם אם זה חם, ככה אנחנו צריכים להסתכל על חטא, ולדעת מה זה חטא, אבל הבעיה שלנו שאנחנו לא יודעים מה זה חטא, ונמשיל במשל אדם שיש לו פח אשפה ומכניס שם אשפה, ופעם אחת היה שם אשפה שבטעות

נגע בה ולכלכה מאוד את ידו, הרי שמעכשי הוא יזהר היטב לבל יתלכלך שוב, וצריך להבין שחטא זה הרבה יותר מלכלוך, שהרי לכלוך אפשר ללכת ולשטוף את ידו, אבל עבירה הרי זה ספוג בעצמותיו, זה חטא, כמו שכתוב 'ותהי עוונותיו על עצמותיו', זה לא קל להוציא את העוון זה תפוס חזק.

כמו שגנב גם אם תתן לו עונש יגנוב שוב, וגם אם תביישו הוא ימשיך לגנוב, למה כי זה תפוס בו זה נמצא בעצמות שלו, או אחד שהוא מכת מספרי לשון הרע קשה לו זה לא פשוט להפסיק, חכמים כתבו כיון שעבר עבירה ושנה בה נעשית לו היתר, והק' וכי נעשית התר, ותי' דנעשית לו כהתר, ולכאו' צריך ביאור מה היה ההו"א בגמ' שהעבירה נעשית לו היתר, הרי וודאי שהעבירה אסורה, אלא הביאור בזה שזה נעשה כהתר, אבל אצלו אצל העובר את העבירה הוא עושה אותה ובשבילו זה היתר ממש, כך הוא מתנהג וכך הוא חושב.

כל אלה שעוברים עבירות ורגילים בכך ואפי' עריות שזה עוון גדול, אין להם שום נקיפת מצפון יכולים לעבור על איסור באשת איש וכו', ולא מעניין אותם, אותו דבר כל עבירות של תאוות כגון גזלנים ורמאים וכו' קשה להם להסתלק מזה כי ספוג בהם החטא, אם תפוס אדם מכובד שגונב וכולם מכירים אותו ואפילו המצלמות תיעדו אותו, והתפרסם התמונות שלו שגונב, ואחר כך באים אליו כל המכרים ואומרים לו גנב גנב!!! איזה בושה זה, בושה איזומה, הרי הוא אדם מכובד היאך הוא גונב.

כשיהודי עובר חטא זה הרבה יותר גרוע, זה הרבה יותר בושה, שאפילו הציפורים מכירים בזה שעובר עבירה, הגמ' אומרת שציפורים מכירים בצרי עין, אפי' ציפורים!! הרי הוא מנודה בשמים, זה נורא ואיום!! זה גרוע מאוד!!! לכן כשאליהו הנביא אומר שהתנאי לעשות תשובה זה לדעת שהחטא הוא דבר נורא, "דעי וראי שרע ומר עוזבך את ה' אלוקיך", בזמן שאדם חוטא עוזב את הקב"ה, וזה חמור

מאוד חמור מאוד, זה עבודתינו להגיע למצב ולהכרה והבנה מהו החומר של חטא.

פעם ראו צפרדע גדולה מאוד כמו בהמה, עברה את הנהר מצד לצד, צפרדע כל כך ענקית, וזה היה צפרדע בת חמש מאות שנה, ומובא שהוא היה גלגול, ה' ישמור גלגול של צפרדע לחמש מאות שנה, איזה יסורים, להתגלגל כאדם זה יסורים נוראיים, אז מה זה להתגלגל כבע"ח, ועוד צפרדע שהיא לא טהורה, אין לך עונש גדול מזה, אז מה לי ולצרה הזאת מה לי ולבעיה הזאת, כך אדם יתרחק מן החטא.

נתאר לעצמנו אדם שהכניס אורח לביתו האכילו והשקהו, קנה לו בגדים, דאג לו לכל מחסורו, שילם לו על הלימודים שלו, למשך חמש שנים, ונתאר שאותו אורח יבוא ויגנוב מאותו בעה"ב, או שיתחצף אליו הרי זה נורא ואיום, זה לא בן אדם זה, אז מה אנחנו יכולים לומר שאותנו ברא הקב"ה מטיפה סרוחה וגידל אותנו, ונתן לנו הורים שגידלו אותנו וכו' וכו', ואחר כך אנחנו באים ועושים נגד רצונו, נחשוב על זה הרי זה נורא, ואפי' שיש לנו יצר הרע הוא רע מנעוריו, אבל צריך לברוח ממנו וצריך לעבוד על זה.

עבודת יום הכיפורים "לעשות רצון ה' יתברך"

שאלו אותי כמה מה העבודה ביום כיפור, אמרתי להם שהעבודה היא בדבר אחד שהוא "לעשות רצון ה'" והמשלתי להם משל למה הדבר דומה לבחור בשידוכים אשר בא לפניו הצעת שידוך של בחורה כלילת המעלות, עם יראת שמים ומידות טובות, אשר אביה עשיר גדול ונותן לו דירה, ומסדר אותו בכל ענייני הגשמיים, הרי שאותו בחור אחר שיראה כי היא מתאימה לו, הוא ידאג ויעשה הכל כדי למצוא חן בענייה, ויהיה דרוך כדי שחלילה לא יעשה טעות אשר בכך היא כבר לא תחפוץ בו, על אחת כמה וכמה אנחנו כמה אנחנו צריכים

לדאוג כל הזמן בכל דרכינו ובכל מאודינו, למצוא חן בעיני ה' יתברך, וכמה אנחנו צריכים לעשות הכל כדי שחלילה לא נכשל וירד לנו המציאות חן בעיני ה', הרי הקב"ה נתן לנו חיים והוא יתן לנו חיים ארוכים, וא"כ איך נעשה דבר שלא מוצא חן בעיניו.

אבל זה ברור שהכל צריך לעשות בשמחה, כך צריך רק בשמחה אמיתית, אין עול כבד על הראש, צריך להתפלל בשמחה וללמוד בשמחה ולקיים מצוות בן אדם למקום ובן אדם לחבירו בשמחה, וזה שלמה המלך אומר בקהלת, "ונמצא חן ושכל טוב בעיני אלוקים ואדם", צריך למצוא חן בעיני ה', זה העבודה, וזה הכיוון שצריך לעבוד בתקופה הזאת וכל השנה, כמה שיותר למצוא חן בעיני ה', ויש לנו ברוך ה' שו"ע שהוא אומר לנו מה מוצא חן בעיני ה' ומה לא, מה שלמדנו עד עכשיו ויודעים אז נשמור על זה ומה שיעוד לא למדנו עוד נלמד ובעז"ה נשמור גם על זה, לעשות רצונך בלבב שלם.

שלט פעמים אומרים בתפילה השיבנו אבינו לתורתך, וקרבתנו מלכינו לעבודתך, והחזירנו בתשובה שלמה לפניך, נבקש את זה בכל הלב, בכל הרצון, ונהיה זהירים בדיבור בראיה בשמיעה במעשים, והכל בשמחה בלי לחץ, ה' אוהב אותנו אנחנו קרובים אליו, "ולבני ישראל עם קרובו", זה כיף לעשות רצון ה' איזה יופי, והקב"ה משלם שכר טוב למתהלכים לפניו באמת, ומי שעושה כן ומשתדל לעשות הכל בשביל להרבות נחת רוח לה' הרי הוא זוכה לסייעתא דשמיא עצומה בכל, ושוב אני מדגיש בלי לחץ, בשמחה, לאכול בשמחה לישון בשמחה, וללמוד בשמחה, להתפלל ולברך מאה ברכות בכל יום בשמחה בלי לחץ, ברוגע בשלום ובנחת, לעשות נחת רוח ליוצרינו ולעשות רצון בוראנו.

אולי זה נראה שזה משימה קשה רבת חלקים, אבל מי שחושב על זה לא כזה קשה, אדם קם בבוקר פוקח עיניים ואומר מודה אני

לפניך, הוא מדבר עם הקב"ה בלי טלפון, הוא נמצא במקום נמוך והקב"ה במקום גבוה מעל גבוה, והוא מדבר עימו איזה יופי, איזה התרגשות, מודה אני לפניך מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמתי בחמלה רבה אמונתך, ואח"כ נוטל ידיו צמוד למיטתו, ומשתדל בכל היום הלאה לעשות את מצוות ה' בדקדוק, מתפלל בזמן וצריך להזהר לא לפספס קריאת שמע אפי' פעם אחת, וכמו שכתוב בגמ' שפעם אחת שלא קרא בזמנה, כאילו לא קרא כל ימיו, ובמיוחד בשבתות בימים טובים, או אחר חתונה וכדו' אפילו שישן מאוחר לקום בזמן, ואם עייף שישן אחר כך.

וכן על זה הדרך לעשות נחת להקב"ה מה יותר טוב מזה, לעשות נחת למלך מלכי המלכים הקב"ה, וזה מוטל עלינו בימים אלו ובכל השנה שכל מאווינו יהיו רק לעשות נחת רוח להקב"ה, וכן שנכיר ונדע מהו חומר החטאים, כמה הרס וחורבן מביאים לאדם ולכל העולם כולו, וע"י כך החרטה תהיה אמיתית, והקבלה לעתיד תהיה איתנה, ובכך החזרה בתשובה תהיה שלמה.

יהי רצון שנזכה שהקב"ה יקרב אותנו לעבודתו יתברך, ויתן לנו הצלחה בכל העניינים, וע"י זה נזכה לגאולה שלמה, ותכתבו ותחתמו כולכם בספר חיים טובים ובספרן של צדיקים וחסידים, וימלא ה' כל משאלות לבכם לטובה אמן.